

Regulamin przeprowadzania zasadniczych polowych prób użytkowości dla koni rasy konik polski zatwierdzony uchwałą zarządu Związku Hodowców Koników Polskich nr 2/2023 i uchwałą Komisji Księgi Stadnej z dnia 09.03.2023 r. w Warszawie, obowiązujący od 1.04.2023 r.

Zasadnicza próba użytkowości (wierzchowa lub zaprzęgowa) dotyczą wszystkich ogierów 3-5-letnich, które przeszły etap selekcji eksterierowej i są przeznaczone na reproduktory (zostały wpisane do księgi głównej ogierów - GO) i klaczy stadnych, które zostały wpisane do księgi głównej klaczy (klasy GKI i GKII) oraz zostały zakwalifikowane do udziału w „Programie hodowli koni rasy konik polski”. Minimalny wiek ogierów i klaczy przystępujących do próby użytkowości wynosi 36 miesięcy. Próby użytkowości nie dotyczą koników utrzymywanych w systemie hodowli rezerwatowej.

Próba użytkowości powinna być poprzedzona odpowiednim przygotowaniem konia do poszczególnych elementów próby. Za przygotowanie konia do próby użytkowości odpowiada właściciel konia. Za przeprowadzenie próby użytkowości odpowiadają: komisja powołana do przeprowadzenia próby użytkowości przez Komisję Księgi Stadnej koni rasy Konik Polski (KKS), właściwy OZHK/WZHK i jednostka, na terenie której odbywa się próba. Obowiązkiem właściciela konia jest zaznajomienie się z przepisami dotyczącymi zasad przeprowadzenia polowych prób użytkowości oraz z niniejszym regulaminem.

Stan zdrowotny i kondycja konia przystępującego do próby polowej nie może budzić wątpliwości. W przypadku jakichkolwiek wątpliwości decyzję o przystąpieniu do próby podejmuje przewodniczący komisji w porozumieniu z obecnym lekarzem weterynarii. Decyzja przewodniczącego komisji jest nieodwołalna. Przed rozpoczęciem próby lekarz weterynarii mierzy tętno i oddechy spoczynkowe. Tętno spoczynkowe powyżej 60 uderzeń/min. (wskazujące na stan chorobowy konia), jak również kulawizna, widoczne rany na ciele konia są podstawą do niedopuszczenia konia do próby użytkowości. 15 minut po zakończonej próbie użytkowości, lekarz weterynarii mierzy tętno i oddechy oraz ocenia ogólny stan konia. W razie wątpliwości dotyczących motoryki konia, lekarz weterynarii dokonuje oceny konia w ruchu w stępie i kłusie. W przypadku kulawizny konia oraz tętna mierzonego 15 minut po zakończeniu próby, przekraczającego 85 uderzeń/min. lekarz weterynarii zgłasza wniosek do przewodniczącego komisji o dyskwalifikacji konia z powodów zdrowotnych. Przedstawienie konia do badania we właściwym czasie po zakończeniu próby jest obowiązkiem właściciela konia. W przypadku niestawienia się właściciela/opiekuna konia 15 minut po zakończeniu próby, koń zostanie zdyskwalifikowany. Szczegółowe warunki dotyczące przeprowadzania próby zaprzęgowej lub wierzchowej w odniesieniu do miejsca jej przeprowadzania, trasy, każdorazowo określa komisja powołana przez prowadzącego księgę do przeprowadzenia próby. Szczegółowe warunki dotyczące przeprowadzania próby zaprzęgowej lub wierzchowej w odniesieniu do rodzaju zaprzęgu i uprzęży, ubioru jeźdźcy (powożącego), dopuszczalnych pomocy jeździeckich podane są w niniejszym dokumencie i stanowią ostateczne wytyczne dla przystępujących do próby. W przypadku niedostosowania się do wytycznych komisja ma prawo zdyskwalifikować konia.

W przypadku panujących trudnych warunków na trasie przeprowadzanej próby (np. miękkie, rozmiękłe podłoże lub inne utrudnienia) komisja może obniżyć wymagane normy mierzalne, w odniesieniu do poszczególnych elementów próby, o 5–10%.

Mając na uwadze dobrostan konia należy go odpowiednio kondycyjnie i zdrowotnie przygotować konia do próby dzielności. Konie, które zdaniem Komisji są nieodpowiednio przygotowane, wykazujące agresję, brak podporządkowania skutkujący zagrożeniem dla otaczających osób i pozostałych koni, zostaną zdyskwalifikowane. W przypadku dyskwalifikacji koń może być poddany próbie dzielności w tym samym roku, po upływie minimum 4 tygodni od dyskwalifikacji (lub wcześniej po uzyskaniu zgody Komisji Księgi Stadnej).

Szczegółowe wytyczne dotyczące przygotowania konia i rodzaju uprzęży podczas próby zaprzęgowej

Podczas próby zaprzęgowej należy używać odpowiednio dopasowanej uprzęży szorowej lub chomątowej. Natylnik jest zalecany elementem uprzęży. Pozostałe elementy uprzęży, włącznie z podogoniem, są obowiązkowe. Dopuszczalne ogłowie z okularami lub bez. Wędzidło ma być dopasowane. Niedopuszczalne jest zakładanie ogłowia na kantar, dopinanie wędzidła do kantara i używanie elementów uprzęży innych niż oryginalne (np. stosowanie sznurków jako elementów uprzęży). Obowiązkową pomocą podczas jazdy zaprzęgiem jest odpowiedni bat. Nadmierne, brutalne użycie bata jest niedozwolone. Niedopuszczalne jest używanie lejców do popędzania konia. Próba polowa zaprzęgowa przeprowadzana jest w lekkim ogumionym pojeździe (w wozie lub bryczce typu maratonka) z dwoma dyszlami o wadze, wraz z powożącym i sędzią, od 100 do 120% masy ciała ocenianego konia. Zaprzęganie konia przeprowadzają dwie-trzy osoby – powożący i pomocnik/pomocnicy. Koń musi dać się zaprząć przez dwie-trzy osoby. Koń bez oporu musi cofnąć się między dyszle lub podejść do pojazdu i stać spokojnie podczas opuszczania dyszli. Podciąganie bryczki/wozu w kierunku konia jest niedopuszczalne. Komisja ocenia m. in. zachowanie podczas zaprzęgania oraz podczas wsiadania na pojazd, stanie w miejscu, sposób ruszania i zatrzymania oraz sposób reakcji konia na lejce, jego posłuszeństwo, temperament i charakter. Po zaprzęgnięciu konia i zajęciu miejsc przez powożącego, sędziego i ewentualnie pomocnika koń rusza stępem, po wydaniu przez powożącego odpowiedniej komendy. W przypadku ruszenia galopem, baranich skoków i innych zachowań niebezpiecznych, koń jest eliminowany z próby. Niedopuszczalne jest prowadzenie przez pomocnika konia na linie podczas trwania próby. Kilukrotne zatrzymanie się konia na trasie przejazdu, stawiany opór, zmiany kierunku, jak również zmiany tempa chodu w stosunku do wymaganego na danym odcinku, bądź brak spokojnego stania w miejscu, wtedy kiedy jest to wymagane przepisami próby, są podstawą do przyznania oceny niedostatecznej (2 pkt.) za zachowanie konia, co skutkuje niezaliczeniem próby.

Ubiór powożącego, obuwie oraz uprzęż mają być czyste oraz zapewniające bezpieczne przeprowadzenie prób, jak również dostosowane do rangi wydarzenia, jaką jest polowa próba użytkowości. Niedopuszczalne jest np. używanie przez powożącego jako obuwia tzw. kłapek plażowych, czy sandałów. Komisja może odwołać próbę w przypadku niezapewnienia przez organizatora pojazdu i uprzęży zapewniających bezpieczne przeprowadzenie próby.

Szczegółowe wytyczne dotyczące przygotowania konia, siodłania i kielznięcia oraz dopuszczalnych pomocy jeździeckich podczas próby wierzchowej

Koń podczas siodłania oraz zakładania ogłowia ma zachowywać się spokojnie. Wszystkie elementy ogłowia i siodła mają być dopasowane, tak żeby nie powodowały otarć, odgnieień i dyskomfortu dla konia. Jedynym dopuszczalnym rodzajem kielznanie podczas polowej próby wierzchowej jest kielznanie wędzidłowe. Dopuszcza się użycie wędzideł pojedynczo lub podwójnie łamanych, plastikowych, metalowych bądź wędzideł prostych skórzanych, gumowych lub plastikowych. Niedopuszczalne jest przystąpienie do próby bez wędzidła. Koń powinien mieć dopasowane siodło, którego rodzaj określa osoba przygotowująca konia. Zalecane jest użycie podogonia aby siodło nie przesunęło się na łopatki konia, co utrudnia prawidłowe użycie pomocy, stanowi dyskomfort dla konia i niebezpieczeństwo dla jeźdźcy. Wszystkie elementy ogłowia i siodła muszą zapewniać bezpieczne przeprowadzenie próby. Jeździec używa pomocy jeździeckich: dosiadu, wodzy, palcata (maksymalnie do 70 cm długości), głosu. Niedopuszczalne jest użycie ostróg. Jeździec ma na głowie zapięty kask i ubrany jest schludnie w standardowy strój jeździecki (bryczesy, koszula, ewentualnie odzienie wierzchnie, które ma być zapięte). Obuwie obowiązkowo posiada odpowiedni obcas i gładką podeszwę, ze względów bezpieczeństwa, ewentualnie siodło zaopatrzone jest w strzemiona koszyrkowe.

Masa jeźdźcy nie może przekraczać 20% masy ciała konia. Podczas próby wierzchowej koń porusza się stępem, kłusem i galopem, stosownie do danego elementu próby. W obowiązku jeźdźcy jest takie przygotowanie kondycyjne konia, żeby poszczególne elementy próby były wykonywane bez oporu, a przejścia z chodu niższego do wyższego (i odwrotnie) były płynne. Jeżeli koń płoszy się (ale reakcja ta nie wynika z nieprzewidzianych sytuacji na trasie np. pojawienia się psa itp.), zawraca, ucieka z trasy próby, przechodzi samowolnie do niższego lub wyższego chodu, stawia opór lub wykazuje inne niebezpieczne zachowania, komisja sędziowska przyznaje ocenę niedostateczną (2 pkt.) za zachowanie konia, co skutkuje niezaliczeniem próby. Nadmierne użycie palcata przez jeźdźcę, w celu wymuszenia ruchu naprzód, skutkuje dyskwalifikacją. W przypadku upadku spowodowanego z winy konia (brykanie, wspinanie się, celowe zrzucenie jeźdźcy), komisja przyznaje ocenę niedostateczną (2 pkt.) za zachowanie, co skutkuje natychmiastowym zakończeniem próby i jej niezaliczeniem. W przypadku upadku z konia lub z koniem spowodowanego potknięciem się konia, który nie wykazywał zachowań niebezpiecznych względem jeźdźcy, komisja ma prawo pozwolić jeźdźcy na kontynuowanie próby, jeżeli stan konia i jeźdźcy na to pozwala.

Protokoły z polowych prób użytkowości, zawierające wyniki cząstkowe, uzyskane z poszczególnych elementów próby, są przechowywane przez okręgowy ZHK przez minimum 12 miesięcy. Protokół sporządzany jest przez komisję sędziującą daną próbę polową. Uwagi i odwołania uczestników są rozstrzygane na bieżąco przez przewodniczącego komisji. Kwestie sporne rozstrzygane będą zgodnie z Regulaminem określającym prawa i obowiązki hodowców koni uczestniczących w programach hodowlanych realizowanych przez Polski Związek Hodowców Koni.